

การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่
๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
The Development of Academic Administration to Enhance the
Performance of Learners in the 21st Century's Office
of Non-Formal Education and Informal Education

ยาดา วิวัฒน์นทร Yada Viwatnathorn^๑
นิพนธ์ วรรณเวช Nipon Wonnawed^๒
พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ Pongsok Ruamchomrat^๓

Received: October 02, 2019

Revised: November 01, 2019

Accepted: December 21, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ ๑) ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน การบริหารวิชาการ และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ แล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา ๒) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษาและการศึกษานอกระบบ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๕ คน โดยแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิดการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ๓) การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน ๓ รอบ ตัวอย่างเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษาและการศึกษานอกระบบจำนวน ๑๗ คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐานพิสัยระหว่างควอไทล์ และ ๔) การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ศูนย์และครูผู้สอนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน ๓๖๔ คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ซึ่งใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับมีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง ๐.๖๐-๑.๐๐ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๙ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ

^๑มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี yada.v@hotmail.com

^๒มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

^๓มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ๑) การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบที่ ๑ หลักสูตร มีองค์ประกอบย่อยคือ หลักการจุดหมายเป้าหมายการประเมินผลการเรียนรู้การเทียบโอนเทียบระดับ และภาคีเครือข่ายองค์ประกอบที่ ๒ วิธีการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบย่อยคือยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลากหลายกิจกรรมพัฒนาทักษะองค์ประกอบที่ ๓ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา มีองค์ประกอบย่อยคือ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายองค์ประกอบที่ ๔ การพัฒนาครู/ผู้สอนมีองค์ประกอบย่อยคือ สมรรถนะของผู้สอนการพัฒนาผู้สอน และการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนและองค์ประกอบที่ ๕ การประกันคุณภาพการศึกษา มีองค์ประกอบย่อยคือด้านผู้เรียนด้านผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้และด้านบริหารจัดการ ๒) การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านหลักสูตร องค์ประกอบด้านวิธีการจัดการเรียนรู้องค์ประกอบด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา องค์ประกอบด้านการพัฒนาครู/ผู้สอน และองค์ประกอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ๓) การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบ, การบริหารงานวิชาการ, สมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of this research was to study the characteristics of the academic administration model for creating and evaluating the academic administration model in the 21st century of the Office of Non-formal education and Informal education. By conducting 4 steps of research: 1) the study of theory, theories related to non-formal education, academic administration and educational management in the 21st century, then analyzing the content, 2) non-formal education interview samples used in the research of 5 people, how to choose the form by open-ended interview, data analysis by content analysis. 3) Developing the academic administration model to enhance the performance of students in the 21st century of the Office of Non-Formal and Informal Education. By using Delphi technique, 3 times of samples, 17 experts in educational administration and non-formal education by using a semi-structured interview and the questionnaire which is a 5-level estimation model. The statistics used in the analysis are median data, inter-

quartile range. 4) Evaluation of the academic administration of non-formal education to enhance the performance of students in the 21st century of the Office of Non-Formal and Informal Education Promotion Examples used in the research are Center administrators and teachers, non-formal and informal education, 364 people, multi-stage random sampling Which uses a questionnaire that is a 5-level estimation model with content validity between 0.60-1.00 and has a confidence value of 0.99 Statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation. The result shown that 1) The elements of the academic administration model to enhance the performance of students in the 21st century of the Office of Non-Formal and Informal Education Promotion It is found that it consists of 5 components, which is the first element. The curriculum has sub-elements, namely, principles, destinations, goals, assessment, learning, transfer, comparison, level, and network partners. Element 2 Learning management methods There are sub-elements Capture students as important. And various skills development activities. Element 3: Media development, technological innovation and learning resources for education There are sub-elements which are modern technology innovation media. And various learning resources Element 4 Teacher / Instructor Development There are sub-elements Teacher Performance Instructor development And learning management of teachers And element 5, educational quality assurance There is a sub-element which is the learner, the instructor, the learning management. Media and learning resources And management 2) What forms of education academic administration system to maximize the performance of our students in the 21st Century 21 Office promotes education and educational system individually composed course 5. How to manage the media, development, technological innovation, learning, and learning resources for education. The development of teachers/instructors and quality assurance studies. 3) Evaluation model of academic education system to enhance the performance of students in the 21st Century 21 Office promotes education and education systems individually. Found to be appropriate and possible in many levels.

Keywords : the model, academic administration, student performance in the 21st century

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องเพิ่มความเข้มแข็งในการผลิตคนที่มีประสิทธิภาพ มีสมรรถนะทั้งในด้านความรู้ การมีทักษะและการมีคุณลักษณะส่วนบุคคลอย่างรอบด้านเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ (competency) ที่พึงประสงค์และสามารถอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างรู้เท่าทันและอยู่ได้อย่างปลอดภัย โดยนำกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้มาใช้เป็นแกนหลักในการพัฒนาสมรรถนะของคนในชาติเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งการจัดการศึกษาจะพัฒนาคนให้สมบูรณ์ได้นั้น ต้องมีกระบวนการในการจัดตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึงแก่ความตาย ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่มีการจัดการศึกษาทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนและการศึกษาจากแหล่งความรู้ทั่วไปเพื่อสร้างคนให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒ : ๑๕)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๒ : ๕-๘) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของไทยภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกต้องเน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เด็กทุกคนบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนและการบริหารการศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการเป็นศตวรรษที่ ๒๑ ทิศทางการจัดการศึกษาแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ต้องพัฒนาทักษะที่ประกอบด้วยทักษะหลัก ๓ ประการ ให้เกิดขึ้นในตัวคนรุ่นใหม่ ได้แก่ ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี เนื่องจากการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ทำงานที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (learning person) (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๘ : ๕) ดังนั้น การศึกษาในระบบแต่เพียงอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอในการจัดการศึกษาสำหรับประชากรไทย จึงต้องอาศัยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต มีภารกิจสำคัญที่มุ่งให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการศึกษาพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามมาตรฐานของสังคมซึ่งเป็นสิทธิที่คนทุกคนพึงได้รับ นอกจากนั้นยังจะต้องได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาพื้นฐานนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาชุมชนและสังคมในที่สุด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทและภารกิจในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิต ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๓ : ๑๓-๑๔)

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา เพราะเป็นงานพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามบริบทและสอดคล้องกับสภาพสังคมทั้งด้านความรู้ความสามารถในการอ่าน เขียน คิดคำนวณ และทักษะการคิดวิเคราะห์ นำไปสู่ความจำเป็นต้องพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธีการและสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการปรับปรุงการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ การยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อให้เกิดความทัดเทียมกับอารยประเทศและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นความมุ่งหวังของคนไทยทั้งประเทศ จึงเป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ จะพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมี

คุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ รวมทั้งมีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๔ : ๒๐)

จากความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคศตวรรษที่ ๒๑ และการจัดการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการปรับกลยุทธ์และรูปแบบการบริหารงานวิชาการให้ก้าวทันยุคสมัยเพื่อนำพาผู้เรียนให้เพิ่มพูนสมรรถนะเพื่อการดำรงชีวิตสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ สำหรับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่ในวัยแรงงานแต่ขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบ ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำผลของการวิจัยสู่การเปลี่ยนแปลง เทคนิค วิธีการ กลยุทธ์ และรูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของการจัดการศึกษาและเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
๒. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
๓. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์กรอบแนวคิด ทฤษฎี เพื่อนำมาสร้างองค์ประกอบและการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาในการวิจัยคือ คือ หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา การพัฒนาครูผู้สอน การบริหารงานวิชาการ การศึกษานอกระบบของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การบริหารในศตวรรษที่ ๒๑ สมรรถนะของผู้เรียน การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ และผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. รูปแบบการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๑) ศึกษา และวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบ โรงเรียน การบริหารวิชาการ และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ของรูปแบบการบริหารงาน วิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๒) นำองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ได้จากการ วิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี ไปทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คนที่เลือกมาแบบ เจาะจง โดยแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิด ซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ ๒ รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๑) ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่ม สมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย โดยการสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน ๓ รอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๗ คน ซึ่งเลือกมาแบบเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้าง และแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า ๕ ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ มัชยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์

๒) นำองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของ ผู้เรียนใน ศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ผ่านการ สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และสัมภาษณ์และสอบถามความคิดเห็น ของของผู้ทรงคุณวุฒิ มาสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของ ผู้เรียนใน ศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ๓๖๔ คน เครื่องมือที่ ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

๒. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการประเมินรูปแบบครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์และครูการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับตำบล ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น ๗,๔๒๔ คน กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหารศูนย์และครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับตำบล จำนวน ๓๖๔ คน กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน และดำเนินการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย คือ ความถี่ ร้อยละ

๓.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามโดยใช้เทคนิคเดลฟาย ใช้การวิเคราะห์ โดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

๓.๓ การวิเคราะห์เพื่อประเมินรูปแบบใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าประกอบด้วย ๕ ประการคือ องค์ประกอบที่ ๑ หลักสูตร องค์ประกอบที่ ๒ วิธีการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ ๓ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา องค์ประกอบที่ ๔ การพัฒนาครู/ผู้สอน และองค์ประกอบที่ ๕ การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ องค์ประกอบที่ ๑ หลักสูตร มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อยสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑) หลักการ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความสนใจ และความถนัดในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีเจตคติที่ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ คำนึงและยอมรับถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

๒) จุดหมาย มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ คิดเลข ผู้เรียนมีทักษะความยืดหยุ่นทางความคิด และผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกัน

๓) เป้าหมาย มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ขาดโอกาส เช่น ผู้ที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ผู้ที่อยู่ตามชายขอบ ผู้ต้องขัง แรงงานต่างด้าว เป็นต้น ประชาชนทั่วไปที่ไม่ต้องการรับการศึกษาในระบบ

๔) การประเมินผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ให้ผู้เรียนได้มีการประเมินตนเองเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของตน ไม่ประเมินจากเวลาการเข้าเรียน เพราะสามารถเรียนจากที่บ้านโดยผ่านสื่อออนไลน์ และเน้นที่ความสามารถที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียนแทน และประเมินจากคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติของผู้เรียน

๕) การเทียบโอน เทียบระดับ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถาบันการศึกษาในระบบควรสร้างเครื่องมือในการรับเทียบประสบการณ์ มีการเทียบระดับ โดยการนำประสบการณ์ของผู้เรียนมาเทียบ เพื่อรับประกาศนียบัตร เทียบเท่ากับระดับต่างๆ ในระบบ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนสนใจ มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และสามารถเทียบโอนจากความรู้ และประสบการณ์ ความสามารถในการประกอบอาชีพ เทียบโอนจากผลลัพธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก

๖) ภาควิชาเครือข่าย มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ส่งเสริมภาควิชาเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ ส่งเสริมภาควิชาเครือข่ายให้มีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน กำหนดนโยบาย หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

๑.๒ องค์ประกอบที่ ๒ วิธีการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อยสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑) ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามความรู้ความสามารถที่ ตนเองถนัดมาก ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหาหรือวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ หรือสร้างรายได้ให้กับตนเอง

๒) หลากหลายกิจกรรมพัฒนาทักษะ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะ การใช้ภาษา การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสาร เช่น การเขียน Blog หรือ การโต้ตอบผ่าน Web Board เป็นต้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เช่น นัดพบกลุ่มทางเฟสบุ๊ค (face book) หรือ ไลน์ (Line) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากทุกมุมโลกและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้าน Digital เพื่อให้ประชาชน มีความรู้พื้นฐานด้าน Digital และความรู้เรื่องกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ทั้งในการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ

๑.๓ องค์ประกอบที่ ๓ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษาที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อยสรุปได้ ดังนี้

๑) สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก คือ จัดหาสื่อการเรียนรู้อะไรต่าง ๆ อย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงสื่อการเรียนรู้อะไรทุก รูปแบบ เช่น เอกสาร วารสาร บทเรียนออนไลน์ สื่อคอมพิวเตอร์ ห้องเรียนเสมือนจริง การเรียนรู้บนเว็บ เป็นต้น จัดหาอุปกรณ์ สื่อ ระบบ internet ๓g ๔g ให้เพียงพอต่อความต้องการในแต่ละตำบล มีแหล่งเรียนรู้ที่มีคอมพิวเตอร์ และ internet เพื่อการค้นหาหาข้อมูลได้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอกศูนย์การศึกษา โดยแนะนำแหล่งเรียนรู้ ภายในชุมชน แหล่งเรียนรู้ที่จัดขึ้นโดยเอกชน แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เช่น ห้องสมุด นิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ สถานประกอบการ แหล่งวัฒนธรรมเก่าแก่ เป็นต้น

๒) แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ซึ่งเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ พัฒนาระบบสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ได้หลายช่องทาง ทั้งทางอินเทอร์เน็ต และรูปแบบอื่น ๆ เช่น Application บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และ Tablet เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้เพื่อ

ชุมชนประจำตำบล/อำเภอ และสามารถแลกเปลี่ยนการ เรียนรู้กับ ตำบล/อำเภออื่นได้ และส่งเสริมให้ผู้สอนนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการสร้างสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่

๑.๔ องค์ประกอบที่ ๔ การพัฒนาครู/ผู้สอนมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อยสรุปได้ดังนี้

๑) สมรรถนะของผู้สอน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู มีจิตสาธารณะ ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและรู้เท่าทันสื่อ และเทคโนโลยี และมีทักษะในการเข้าถึงเทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลาย

๒) การพัฒนาผู้สอน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ จัดให้มีการอบรมเพิ่มเติม นอกเหนือจากปกติ สำหรับผู้สอนที่ไม่มี ความเชี่ยวชาญด้าน เทคโนโลยีพัฒนาให้ผู้สอนมีทักษะการสอนให้ตรงตามแต่ละกลุ่มเป้าหมายและส่งเสริมให้ผู้เรียน พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่และทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน

๓) การจัดการเรียนรู้ของผู้สอน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ ผู้สอนมีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ สามารถสอนให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด และมีความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ผู้สอนต้องวิเคราะห์ให้ผู้เรียน สามารถวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม และผู้สอนต้องเข้าใจถึงทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสามารถวางแผนจัดการ เรียนรู้เพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนได้

๑.๕ องค์ประกอบที่ ๕ การประกันคุณภาพการศึกษามีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบย่อยสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านผู้เรียน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้เรียนสามารถหารายได้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและรู้เท่าทันสื่อ

๒) ด้านผู้สอน มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือผู้สอนมีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี สามารถถ่ายทอดทักษะ และผลิตสื่อการเรียนรู้ได้ผู้สอนมีความรู้ในวิชาที่สอน และมีจำนวนเพียงพอผู้สอนมีการวิเคราะห์ผู้เรียนก่อน เพื่อให้จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและผู้สอนมีเจตคติที่ดี ประพฤติตนเหมาะสม

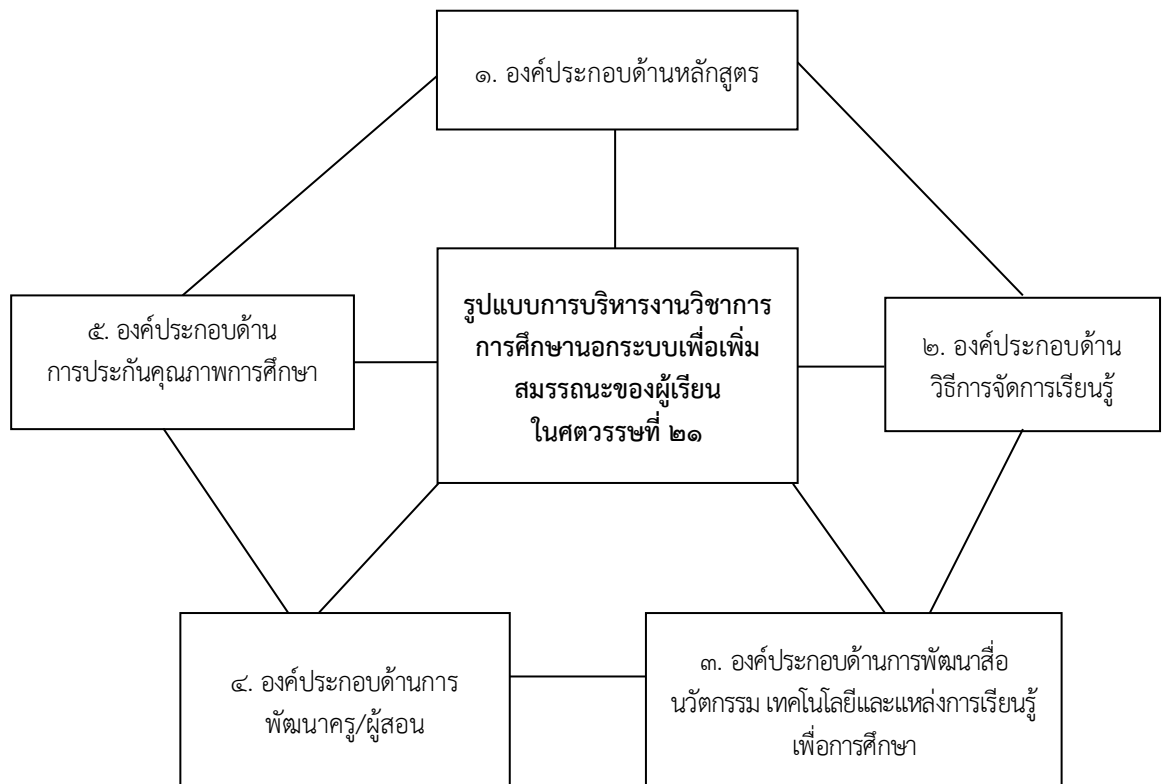
๓) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร มีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน และมีวิธีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย

๔) ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรกคือ มีการใช้สื่อที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านเทคโนโลยีให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อมเพื่อรองรับระบบการศึกษาด้วยตนเองหรือเพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนด้วยตนเองให้มากขึ้น และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และดูแลสื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๕) ด้านบริหารจัดการ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ เน้นการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ประเมินคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ โดยเน้นที่การมีส่วนร่วมกับภาคเครือข่าย ศูนย์การเรียนรู้มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ง่าย ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและมีความเป็นผู้นำ

๒. รูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ดังแสดงในภาพ

ภาพรูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

รูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย ๕ ประกอบคือ องค์ประกอบที่ ๑ หลักสูตร องค์ประกอบที่ ๒ วิธีการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ ๓ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา องค์ประกอบที่ ๔ การพัฒนาครู/ผู้สอน องค์ประกอบที่ ๕ การประกันคุณภาพการศึกษา

๓. การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ในภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สรุปผลการประเมินรูปแบบได้ดังแสดงในตารางดังนี้

ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวม

องค์ประกอบ	ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. หลักสูตร	๔.๓๘	๐.๔๓	มาก
๒. วิธีการจัดการเรียนรู้	๔.๔๓	๐.๔๒	มาก
๓. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา	๔.๔๔	๐.๔๓	มาก
๔. การพัฒนาครู/ผู้สอน	๔.๔๑	๐.๔๒	มาก
๕. การประกันคุณภาพการศึกษา	๔.๓๔	๐.๔๐	มาก
รวมเฉลี่ย	๔.๔๐	๐.๓๗	มาก

จากตาราง พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ในภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา วิธีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู/ผู้สอน หลักสูตร และการประกันคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

๑. จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ประกอบด้วย ๕ ประกอบ คือ หลักสูตร วิธีการจัดการ

เรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา การพัฒนาครู/ผู้สอน และการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า หลักการความเป็นวิชาการ (Academic) เป็นลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผลหลักการนิเทศการศึกษาและการวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา การพัฒนาครู/ผู้สอน และการประกันคุณภาพการศึกษาหลักการต่างๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นวิชาการที่ต้องอาศัยองค์ความรู้เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจะต้องคำนึงถึงหลักการต่างๆ เพราะด้านการบริหารวิชาการมีหลักและกระบวนการในการดำเนินการ จึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับหลักการของศาสตร์ในสาขาวิชานั้นเช่นเดียวกัน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรม สร้างวินัยจิตสาธารณะ และอุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ รวมทั้งการมีจิตอาสา ผ่านกิจกรรมลูกเสือ การศึกษานอกระบบ และกิจกรรมอื่นๆ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการรู้หนังสือในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (๒๕๕๑ : ๒- ๓) ที่ว่าบทบาท หน้าที่ของสถานศึกษาในการศึกษานอกระบบและตาอัธยาศัยในการบริหารงานวิชาการควรจะต้องดำเนินการตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อการพัฒนาวิชาการด้านการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยการจัด ส่งเสริม และพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในเรื่องนี้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (๒๕๖๑ : ๑๓) ยังได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ว่าจะส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่หลากหลาย ทันสมัย รวมทั้งหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของพื้นที่ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและชุมชน พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลให้มีความทันสมัยด้วยระบบห้องเรียนและการควบคุมการสอบออนไลน์ และพัฒนาระบบการประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษา และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. รูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย ๕ ประการคือ หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา การพัฒนาครู/ผู้สอน และการประกันคุณภาพการศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ครูร่วมบูรณาการวิชา เพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เตรียมความพร้อมให้ครูจัดแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการปฏิบัติจริง ดูแลติดตามการจัดบรรยากาศชั้นเรียน บรรยากาศเลือกต่อการเรียนรู้

ประเมินผลการสอนวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา การพัฒนาครู/ผู้สอน และการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน จำเป็นจะต้องมีหลักสูตรเป็นกรอบประมวลเนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรม และแนวทางการวัดและประเมินผล เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ส่วนการจัดการเรียนการสอนได้แก่กำหนดนโยบายให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ครูร่วมบูรณาการวิชา เพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เตรียมความพร้อมให้ครูจัดแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการปฏิบัติจริง ดูแลติดตามการจัดบรรยากาศชั้นเรียน บรรยากาศเลือกต่อการเรียนรู้ประเมินผลการสอนวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและจัดหาเอกสารสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกศึกษาพัฒนา และนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาให้บริการแก่ผู้เรียนและครูจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูและผู้เรียนสร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาอื่นและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยในการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการการศึกษานอกระบบเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้องค์ประกอบที่ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกมล ภูประเสริฐ (๒๕๔๔ : ๑๙) ที่ว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาใช้กระบวนการระดมทรัพยากรบุคคลให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาระบบการจัดการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนาครู-นักเรียน การจัดแหล่งเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการด้วยการส่งเสริมให้ใช้กระบวนการวิจัย สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อการบริหารงาน และเพื่อการแก้ปัญหา จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ ให้มีความรู้คู่คุณธรรม และยังสอดคล้องกับเพชริน สงค์ประเสริฐ (๒๕๕๐) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมได้มี ๔ องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน ประกอบด้วย พฤติกรรมของผู้นำ ด้านการจัดองค์กรเพื่อการเรียนการสอน การวางแผนองค์กรเพื่อการสอน การพัฒนาหลักสูตรและการบริหารการเรียนการสอน การจัดโครงการพัฒนาบุคลากร การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ขั้นตอนการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ประกอบด้วย การรับรู้ และค้นหาปัญหา การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การวางแผนปฏิบัติการ การนำ แผนไปปฏิบัติ การประเมินผลลัพท์ การกิจและขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาระบบการเรียนรู้อัตโนมัติ ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และกระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนงานวิชาการการนำแผนไปปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผลงานวิชาการ การปรับปรุงงานวิชาการ

๓. การประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ในภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการ

เรียนรู้เพื่อการศึกษา วิธีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู/ผู้สอน หลักสูตร การประกันคุณภาพ การศึกษา การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการได้แก่ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้เพื่อการศึกษา วิธีการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู/ผู้สอน หลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากว่า ในการบริหารการศึกษาจะต้องมุ่งเน้นเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ การศึกษาตามอัธยาศัยควรจัดหาสื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ อย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ทุก รูปแบบ เช่น เอกสาร วารสาร บทเรียนออนไลน์ สื่อคอมพิวเตอร์ วิทยุ ห้องเรียนเสมือนจริง การเรียนรู้บนเว็บจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาระบบสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ได้หลายช่องทาง ทั้งทางอินเทอร์เน็ตและรูปแบบอื่นๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้นเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกษม โสมศรีแพง (๒๕๕๔ : ๔๕) ที่ได้สรุปขอบข่ายงานวิชาการที่นำมาเป็นกรอบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจำนวน ๙ ประเด็นคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๐ : ๓๕-๓๘) ที่ว่าขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการมี ๑๒ ด้าน คือ ๑) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ๒) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ๓) การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน ๔) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ๕) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ๖) การพัฒนาและแหล่งเรียนรู้ ๗) การนิเทศการศึกษา ๘) การแนะแนวการศึกษา ๙) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ๑๐) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ๑๑) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ๑๒) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

๑.๑ หน่วยงานในระดับนโยบาย ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในระดับจังหวัด อำเภอ และระดับตำบลสามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่เป็นจากผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดนโยบายและขั้นตอนในการดำเนินงานพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๑.๒ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับจังหวัด อำเภอ และระดับตำบล ควรจัดหาสื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ อย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงสื่อการเรียนรู้

ทุก รูปแบบ เช่น เอกสาร วารสาร บทเรียนออนไลน์ สื่อคอมพิวเตอร์ วิทยุ ห้องเรียนเสมือนจริง การเรียนรู้บนเว็บจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาระบบสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ได้หลายช่องทางทั้งทางอินเทอร์เน็ตและรูปแบบอื่นๆ เช่น Application บนโทรศัพท์ เคลื่อนที่เพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๓ ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไปประยุกต์ใช้จัดการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษา

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรมีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) รูปแบบบริหารงานวิชาการหรือการบริหารงานอื่นๆ เพื่อเพิ่มสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๒ ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อบริหารงานวิชาการหรือการบริหารงานอื่นๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๓ ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ของการบริหารการศึกษาในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับจังหวัด อำเภอ และระดับตำบลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (๒๕๔๔). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์พับลิเคชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๐). **พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑**. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. สำนักงานปลัดกระทรวง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๒). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑**. สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๔). **การประกันคุณภาพของสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กษม โสมศรีแพง. (๒๕๕๔). **การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารและพัฒนาการศึกษา). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (๒๕๕๐). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจารณ์ พานิช. (๒๕๕๕). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (๒๕๕๑). **กศน. : นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐**. กรุงเทพมหานคร: ไทยพับลิคเอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๒). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (๒๕๕๒-๒๕๖๑)**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๓). **การติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้ปี ๒๕๔๙-๒๕๕๐**. กรุงเทพมหานคร: เพลินสตูดิโอ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (๒๕๖๑). **ร่างยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- Kamon Phuprasert. (2001). **Academic administration in educational institutions**. Bangkok: Tips for Publication.
- Kasem Somsilang. (2011). **Development of academic administration empowerment model in small basic educational institutions**. Thesis (Ed.D. Administration and Educational Development), Maha Sarakham University.
- Ministry of Education. (2007). **The Non-Formal and Informal Education Promotion Act 2008**. Office of the Non-Formal and Informal Education. Office of the Secretary of State.

- Ministry of Education. (2009). **Core curriculum, Basic Education, 2008.** Humanities, Social Sciences and Arts, 9th year, no. 3. Bangkok: Printing House, Agricultural Cooperative of Thailand Limited.
- Ministry of Education. (2011). **School quality assurance.** Bangkok: Kurusapa Publishing House, Lat Phrao.
- Office of the Non-Formal and Informal Education (2008) **Non-Formal Education: Policies and Operational Focuses Fiscal Year 1997.** Bangkok: Thai Public Education.
- Phetcharin Songprasert (2007). **Development of academic administration model based on teamwork principles in basic education institutions.** Doctor of Education Thesis (Educational Administration) Naresuan University.
- The Office of Non-Formal and Informal Education. (2018). Draft strategy and Operational focus Fiscal Year 2018. Bangkok.
- The Office of the Education Council. (2009). **Reform proposals Education in the Second Decade (2009-2018).** Bangkok: Sweet Chili Graphic.
- The Office of the Education Council. (2010). **Monitoring and evaluation of the progress of learning management in the years 2006-2007.** Bangkok: Plearn Studio Co., Ltd.
- Wijan Phanich. (2012). **The way to create learning for pupils in the 21st century.** Bangkok: Sodsri-Saritwong Foundation.